

מערך שיעור

מי אתם ערביי ישראל-

מערך שיעור מלווה לידיעון השסע הלאומי

מטרת השיעור:

דיון בקונפליקט הזהות של ערביי ישראל והבנת המציאות המורכבת בה הם חיים.

מהלך השיעור:

1. שאלת פתיחה לתלמידים:

כתוב בכמה משפטים מהם מרכבי הזהות העיקריים שלך. נסה לסמן את המרכיב המשמעותי ביותר.

2. הקדמה:

היום נעסוק בזהותם המורכבת של ערביי ישראל.

נצפה [בפרק מהסדרה "עבודה ערבית"](#).

הסדרה מתארת את חייו של אמג'אד עליאן, המתגורר עם משפחתו בשכונה ירושלמית יהודית. הסדרה מציגה מקרים מורכבים באור דרמטי-קומי. הפרק בו נצפה עוסק בשהות משותפת במקלט של הבניין בעת מלחמה.

הנחיה לתלמידים בעת הצפייה:

בחרו משפט מהסרט המתייחס לסוגיית הזהות.

3. איסוף הציטוטים על הלוח.

4. בקשה מהתלמידים:

חלקו את הציטוטים לקטגוריות.

למשל, תגובות ערביות/ יהודיות לזהות. עוינות / ניכור/ הזדהות וכן הלאה

מערכ שיעור

5. דיון:

מעמד של ערביי ישראל הוגדר ע"י רבים מפוסקי זמננו כ"גר תושב". (לדיון במושג ראו ידיעון השסע הלאומי)

מעמד גר תושב מותנה בקבלה של שבע מצוות בני נח. ההתניה תורגמה ע"י הפסיקה המודרנית לנאמנות לרעיון מדינת הלאום היהודי.

דוגמא לתפיסה זו נוכל למצוא בדבריו של הרב שאר ישוב:

"שאלה שאי-אפשר להתחמק ממנה היא שאלת השוויון בפני החוק

של יהודים ושל שאינם יהודים החיים בארץ ישראל ...

התשובה הפשוטה היא שאולי כולם שווים וכולם יכולים לבחור ולהיבחר,

אבל בתנאי שלא יפגעו ביהדותה של ארץ ישראל,

ביהדותה ובשייכותה לכלל ישראל, על פי הבטחת הקב"ה".

("בין דמוקרטיה ליהדות", בתוך על יהדות ודמוקרטיה, הגות ו', מאסף למחשבה יהודית. תשס"ג עמ' 32)

6. משימה לתלמידים:

נסחו שני משפטי תגובה לדברי הרב:

אחד מנקודות מבטו של ערביי ישראל והשני מנקודת מבטו של יהודי ישראלי.

כיצד כל אחד מהצדדים עשוי לראות את ההתניה שביסוד קבלת גר התושב / המיעוט הלאומי?

7. דיון מבוסס נתונים:

"בחן את עצמך: ערבי, פלסטיני וישראלי נכנסו לחדר..."

מדד הדמוקרטיה המתפרסם מידי שנה על ידי המכון הישראלי לדמוקרטיה העלה בחכתו נתונים שונים בנוגע ליחסם ששל ערביי ישראל למדינה ולאזרחיה היהודים,

- מה לדעתכם היו התוצאות?
- כמה אחוזים בחברה הישראלית סבורים שהמתח היהודי-ערבי הוא המתח החמור ביותר בחברה הישראלית? (47%)

מערך שיעור

- את מי הכי קשה לערבים לקבל בתור שכנים? ומה קורה במגזר היהודי? (40% מהערביי ישראל ציינו כי יהיה להם קשה לקבל חרדים או הומוסקסואלים בתור שכנים. 48% מהיהודים ציינו כי יהיה להם קשה לקבל עובדים זרים, במקום השני ציינו את הערבים (36%)
- כמה ערבים אזרחי ישראל סבורים כי ניתן לחוש חלק מהאומה הפלסטינית אך בה בעת להיות אזרחים נאמנים למדינת ישראל? (56% מהערבים מאמינים כי הם יכולים להחזיק בשתי עמדות אלה)
- 'רוב הערבים אזרחי ישראל לא השלימו עם קיומה ותומכים בחיסולה' – כמה אחוזים מערביי ישראל אינם מסכימים כלל עם המשפט? (51.9% מהערבים לא הסכימו כלל עם משפט זה)

שאלות לתלמידים:

עד כמה הנתונים הללו מפתיעים עבורכם?
מה הם מלמדים על החברה היהודית והערבית?

8. סיכום השיעור:

חזרה למשימה הפותחת- ציון מרכיבי הזהות שנכתבו בתחילת השיעור:
דיון: האם יש מרכיבים בזהות התלמידים המצויים בקונפליקט זה עם זה?
אילו אפשרויות של שיתוף קיימים בין רכיבים אלו? מהן האסטרטגיות בהן ניתן לנקוט?
האם אפשר לחיות בשלום עם רכיבים סותרים הקיימים בזהות אחת?